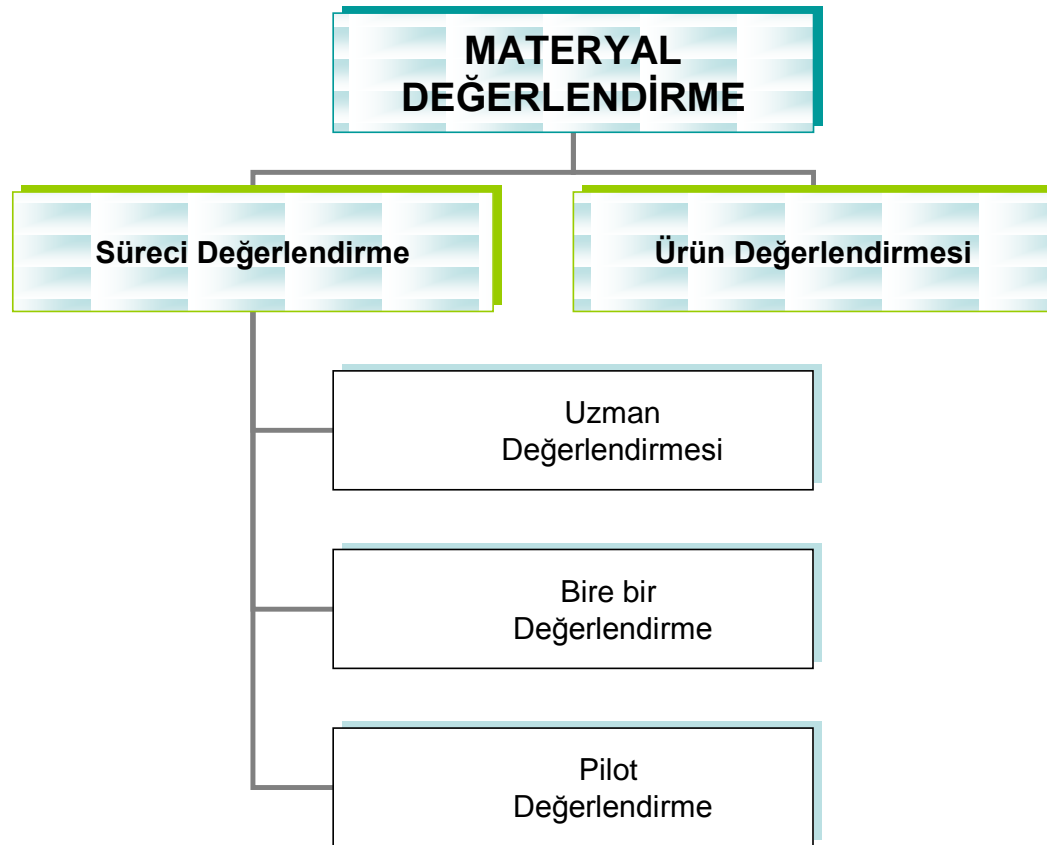

DEĞERLENDİRME

Hazırlayan : Öğr. Gör. Emine CABI

Bu bölümü tamamladıktan sonra aşağıdaki davranışları kazanmanız beklenmektedir;

- Süreci değerlendirme amaç ve aşamalarını açıklayabilir.
- Geliştirmekte olduğu öğretim materyalinde süreç değerlendirebilir.
- Ürünü değerlendirme amaç ve araçlarını açıklayabilir.
- Geliştirilen öğretim materyalini uygulayarak değerlendirme verilerini toplar ve tasarımın aksayan yönlerini saptayabilir.

Biz neleri değerlendiriyoruz?

- Günlük yaşantımızda değerlendirme yapıyor muyuz?
 - üzdüğümüzü anladığımız arkadaşımıza karşı tutumumuzu,
 - öğretmenlerimize veya büyüklerimize karşı davranışlarımızı,
 - bir dersin sonunda veya dönem sonunda aldığımız notları,

Biz neleri değerlendiriyoruz?

- Kendimizi değerlendirdiğimiz gibi diğer insanları ya da olayları da değerlendiririz;
 - arkadaşımın yaptığını ben olsaydım yapmazdım düşüncesi ile arkadaşımızı,
 - çevremizdeki insanların davranışlarını,
 - sınav sistemini,
 - ülkenin siyasi, ekonomik, kültürel yapısını...

Peki nasıl değerlendirme yaparız?

- Davranışların ölçütlere uygunluk düzeyi;
 - “Arkadaşımızla çok iyi empati kurabilme” ölçütü,
 - “çok iyi”,
 - “kabül edilebilir”
 - “zayıf”

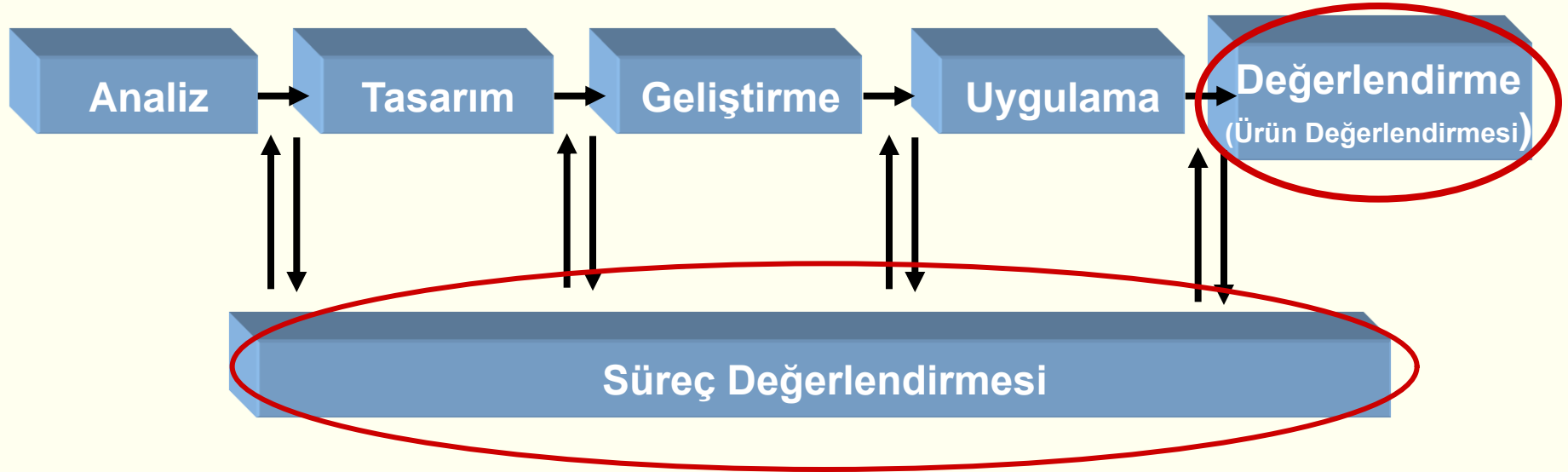
Eğitim-Öğretim Sürecinde Değerlendirme Hangi Alanlarda Yapılır?

- Öğretimde sistem yaklaşımı veya bir başka ifade ile öğretim tasarımı insanların öğrenmeleri ve gelişimlerine nasıl daha iyi yardımcı olunabileceği konusunda açık kılavuzluk sağlayan,
- belirlenen hedef ve davranışları etkili ve kısa yoldan gerçekleştirmeyi amaçlayan bir sistemdir.

Kısaca öğretim tasarımı;

- analiz (öğrenme ihtiyacının belirlenmesi),
- tasarım (öğrenme adımları, hedefler, kullanılacak yöntem ve teknikler),
- geliştirme (materyal geliştirme),
- uygulama
- değerlendirmeden oluşan kapsamlı bir öğretim klavuzudur.

Eğitim-Öğretim Sürecinde Değerlendirme Hangi Alanlarda Yapılır?

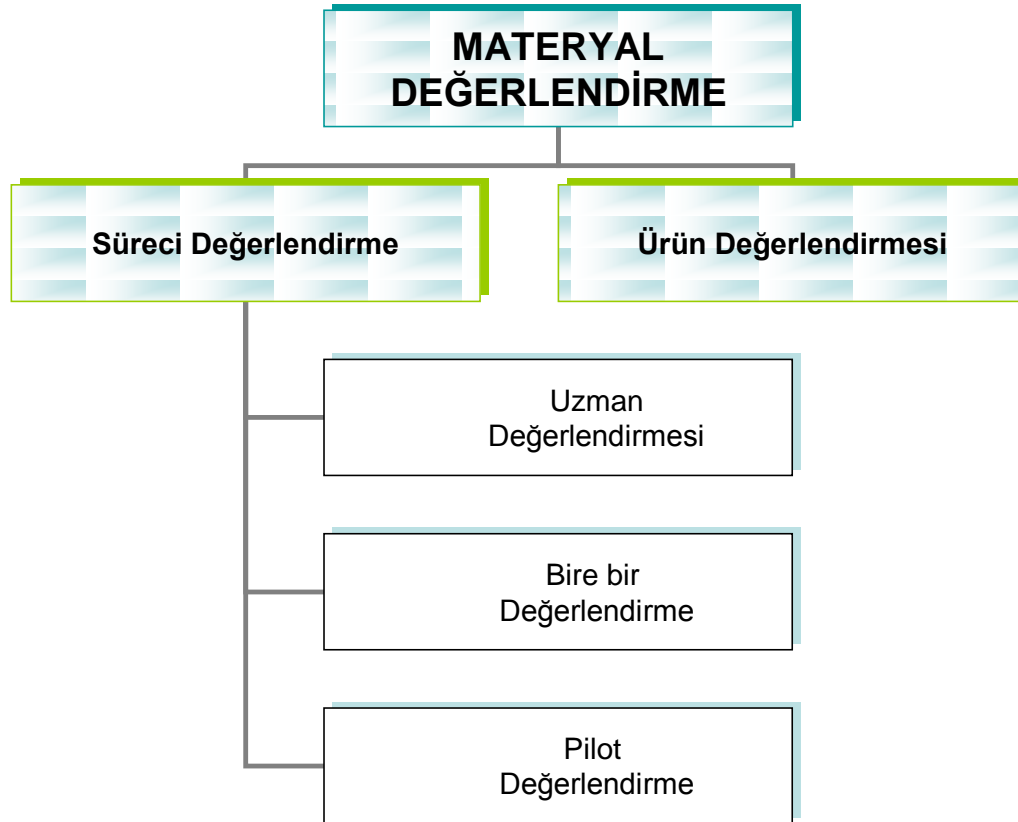
Buna göre eğitimde neleri değerlendiriyoruz?

- Hedefleri
- Öğretim analizini
- Ölçme ve değerlendirme araçlarını
- Öğretim Stratejilerini
- Öğretim Materyallerini,
-

MATERYAL DEĞERLENDİRME

Değerlendirme genel anlamda bir ölçme sonucunu bir ölçütle karşılaştırarak bir değer yargısına varmak demektir.

Süreci değerlendirme

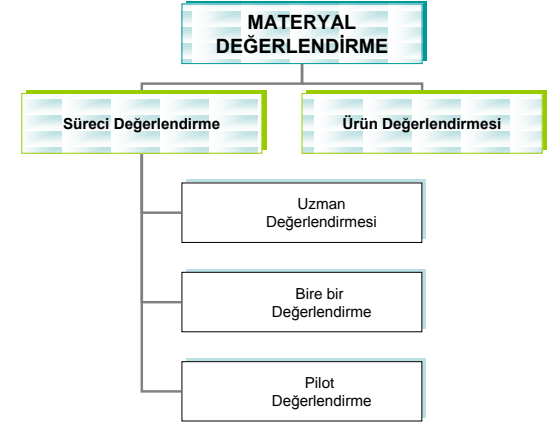
- 1967 yılında Michael Scriven tarafından ortaya atılmıştır.
- Uygulanan tasarımın ne kadar verimli olduğunu belirlemek,
- aksayan ve eksik kalan yönlerini belirlemek
- ve bunların giderilmesi için gerekli önlemleri almak amacıyla yapılır.

Süreci Değerlendirme

Uzman Değerlendirmesi

- Öğretim tasarımcıları,
- öğretmenler
- konu ile ilgili bilgisi olan uzmanlardan geliştirilmekte olan ürün hakkında bilgi toplanır.

Süreci Değerlendirme

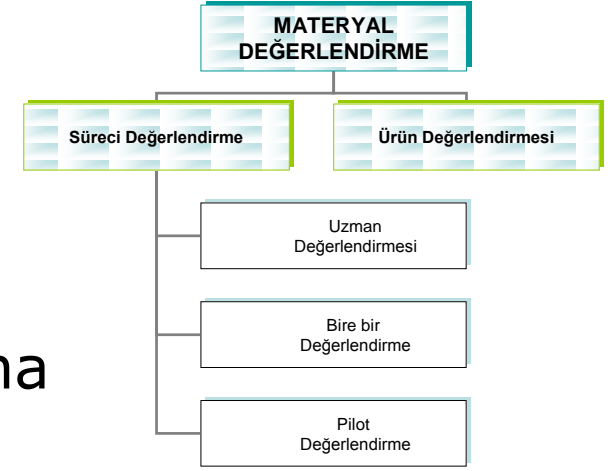
Uzman Değerlendirmesi

Konu alanı uzmanları	İçeriği doğruluk, sıralanış ve güncel olup olmadığı açılarından değerlendirir.
Öğretim tasarımcıları	Taslak materyali; <ul style="list-style-type: none">• Öğretim içeriğinin materyalde doğru yansıtılıp yansıtılmadığı,• Öğretim içeriğinin materyalde doğru sıralanıp sıralanmadığı,• Öğretim hedeflerinin materyalde içeriği ile tutarlı olup olmadığı,• Öğretim içeriğine göre öğretim materyalinin doğru seçilip seçilmediği,• Öğretim materyallerinin tasarımlarının tasarım ilkelerine uygun olup olmadığı açılarından değerlendirir.
Öğretmenler	Öğretim materyallerinin doğruluk, kullanım kolaylığı vb. konularda görüşlerinden faydalanılır.

Süreci Değerlendirme

Birebir Değerlendirme

- hedef kitleyi temsil üç veya daha fazla öğrenci ile etkileşim kurularak yapılır.
- Birebir değerlendirmede hedeflenen davranışların kazanılıp kazanılmadığına, materyalin aksayan yönlerini tesbit etmeye yönelik bilgi toplanmaya çalışılır.

Süreci Değerlendirme

Birebir Değerlendirme

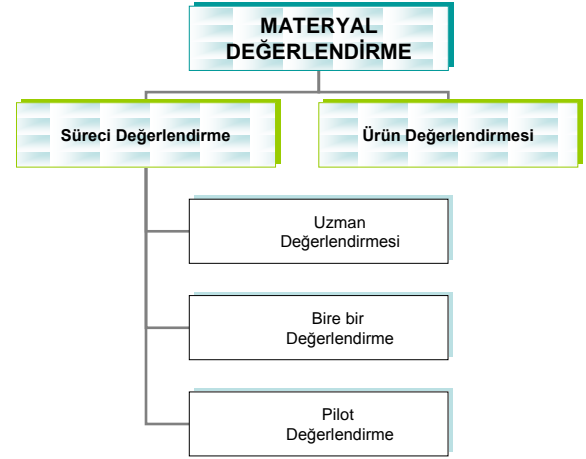
- Bilgi toplama kaynakları;
 - *Tanılayıcı testler*
 - *Öğrenci performansı*
 - *Öğrenci düşünceleri*

Süreci Değerlendirme

Pilot Değerlendirme

- öğretimin etkililiği,
- öğrenme problemlerinin tesbiti,
- öğretim hedeflerine ulaşıp ulaşamadığı
- öğrenci memnuniyetine yönelik bilgiler toplanır.

Süreci Değerlendirme

Pilot Değerlendirme - Aşamaları

- Hedef kitleyi temsil eden 8 ile 20 arasında öğrenci seçilir.
- Materyalde öğretilecek bilgi ve becerilerle ilgili hazırlanan ön test uygulanır.
- Amaçlanan öğrenme çevresinde kullanılacak yöntemler ve şartlara uygun olarak öğretim yapılır.
- Öğretim aralarında öğrencilerle konuşarak onların öğretim hakkındaki görüşleri alınır.

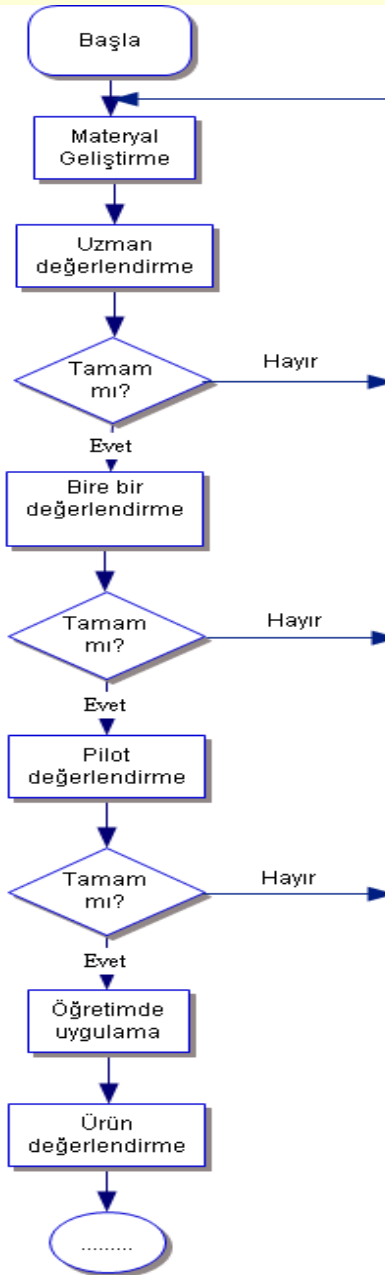
Süreci Değerlendirme

Pilot Değerlendirme -Aşamaları

- Son test uygulanır.
- Öğrencilere bir tutum anketi uygulanır.
- Toplanan bütün veriler analiz edilir.
- Öğretim materyalleri düzeltilir.
- Eğer öğretim materyallerinde çok fazla değişiklik gerekiyorsa, gerekli düzeltmeleri yaptıktan sonra ayrı bir pilot değerlendirme yapılır.

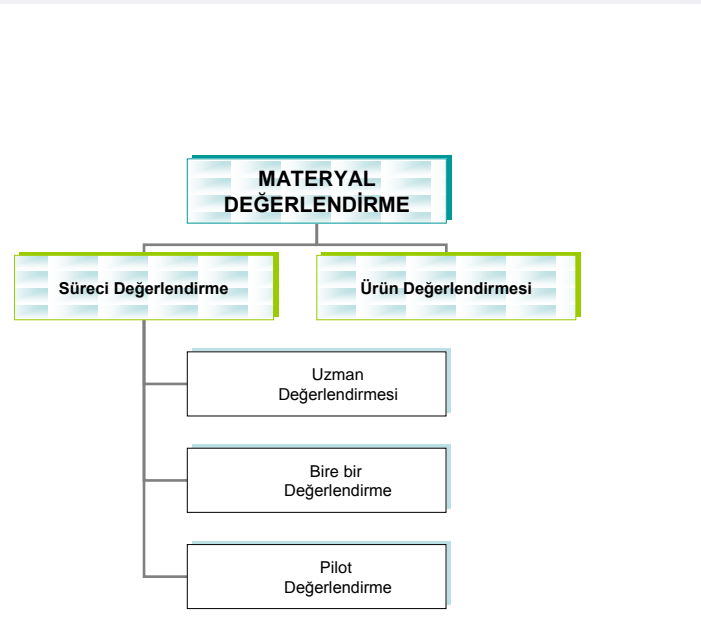
Uygulama Yapalım

- Geliştirdiğiniz bir materyal için (örneğin eğitim yazılımı) süreç değerlendirmesi yapmak üzere uzman, birebir ve pilot değerlendirme yaparak bilgiler toplayınız.
- Bilgileri analiz ederek bulgularınızı sıralayınız.
- Buna göre materyalinizde değişiklik ve düzenleme yapınız.
- Süreç değerlendirmenin hazırlamakta olduğunuz materyali geliştirmede ne gibi katkıları olduğunu yazınız.

Ürün Değerlendirme

(sonuç değerlendirme)
(düzey belirleyici değerlendirme)

Ürün Değerlendirme

- Tasarım modele uygun olarak geliştirilip uygulandıktan sonra önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmadaki yeterliliği değerlendirilir.
- Süreç değerlendirmede geliştirilen öğretim materyalinin uygulamaya geçmeden önce eksikliklerini belirleyerek düzenleme ve değişiklik yapılmaktadır.

Ürün değerlendirmenin adımları

- Değerlendirmenin amacı belirlenir.
- Değerlendirmenin başarı ölçütleri seçilir.
- Değerlendirme yaklaşımı kararlaştırılır.
- Ne tür bilginin, ne zaman, kimlerden toplanacağı ve toplanan bilgilerin nasıl değerlendirileceği kararlaştırılır.
- Değerlendirme ölçütleri belirlenir. Örneğin; öğrenme ürünleri, duygu ve düşünceler, maliyet vb.)
- Bilgiler toplanır.
- Bilgiler çözümlenerek sonuçlar raporlanır.

Süreç ve Ürün Değerlendirmenin Temel Özellikleri Karşılaştırılması

	Süreç değerlendirme	Sonuç değerlendirme
Ne değerlendirilecek?	Öğretim materyali, öğretim tasarımı	Öğretim hedeflerine ulaşma durumu
Kim değerlendirilecek	Konu alanı uzmanları, tasarımcılar, öğretmenler, medya uzmanları vb.	Materyal ilgili bütün kişiler (öğretmenler, öğrenciler, yöneticiler vb.)
Ne zaman değerlendirilecek?	Tasarım geliştirme süreci içerisinde,	Tasarımın uygulanması tamamlandıktan sonra
Değerlendirmenin amacı nedir?	Tasarımı ve öğretim uygulamasını izlemek, değişiklikleri ortaya çıkarmak, eksiklikleri belirlemek ve geliştirmek için.	Tasarım ve öğretimin etkililiğine karar vermek, öğrenci memnuniyetini ortaya çıkarmak için.
Veri türü nedir?	Çoğunlukla nitel veri	Çoğunlukla nicel veri
Nasıl değerlendirilir?	Ölçüt, uzman görüşü, görüşme, anket, gözlem ve ünite testleri ile değerlendirilir.	Objektif araçlar, uzman görüşleri, gözlem ve incelemeler, test sonuçları ile değerlendirilir.

Uygulama Yapalım

- Materyalinizi geliştirdiniz ve uygulama yaptınız. Ürün değerlendirmesi yapmak üzere bilgiler toplayınız.
- Bilgileri analiz ederek bulgularınızı sıralayınız.
- Bir sonraki uygulamada kullanmak üzere materyalinizde değişiklik ve düzenleme yapınız.
- Ürün değerlendirmenin hazırlamakta olduğunuz materyali geliştirmede ne gibi katkıları olduğunu yazınız.

Materyal Değerlendirme Formları

Görsel Tasarım İlke ve Öğelerini Değerlendirme Formu

Materyalin Adı/Başlığı :			
Hedef Kitle	:	Hazırlayıcısı	:
Maliyet	:	Konu Alanı	:
Materyalin Özellikleri :			

	Ölçütler	UYGUNLUK DÜZEYİ			
		Çok İyi	Kabul edilebilir	Zayıf	Açıklamalar
<i>Tasarım Öğelerinin Uygun Kullanımı</i>					
1.	Materyalde çizgilerin yerinde ve uygun kullanılması				
2.	Materyalde kullanılan boyutların, gerçek boyut algısının kazanımına yardımcı olması				
3.	Materyalde kullanılan aynı nesnelerin farklı yerlerde kullanımında boyut açısından tutarlı olunması				
4.	Materyalde kullanılan dokunun görsel öğeyi algılamayı kolaylaştırabilmesi				
5.	Görsel öğelerde kullanılan renklerin gerçeğine uygun olması				
6.	Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renklerin kullanılması				
7.	Materyalde kullanılan renk sayısının fazla olmaması (en fazla 4 renk)				
8.	Materyalde renklerin amacına uygun kullanılması				

9.	Materyalde nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmesi				
10.	Materyalde kullanılan şekillerin uygun seçilmesi				
<i>Tasarım İlkelerinin Doğru Kullanımı</i>					
11.	Materyalde bütünlük olması				
12.	Materyalde görsellerin ve metinlerin dengeli biçimde yerleştirilmesi				
13.	Dikkat çekilmesi istenen yerlerin vurgulanması				
14.	Görsellerin ve metinlerin hizalama ilkesine göre yerleştirilmesi				
15.	Metin ve nesnelere yerleştirilmesinde yakınlık ilkesine uyulması				
16.	Materyalde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemesi				
<i>Yapısal Özellikler</i>					
17.	İçeriğin hedeflere uygun olması				
18.	İçeriğin doğru ve güncel olması				
19.	Materyalin ilgi çekmesi, ilgiyi sürdürmesi				

Öneriler :

Değerlendiren :

Tarih:

PowerPoint Sunusu Değerlendirme Formu

Materyalin Adı/Başlığı :					
Hedef Kitle	:	Hazırlayıcısı	:		
Maliyet	:	Konu Alanı	:		
Materyalin Özellikleri :					
	Ölçütler	UYGUNLUK DÜZEYİ			
		Çok İyi	Kabul edilebilir	Zayıf	Açıklamalar
1.	Slaytta yer alan görsel öğenin metin ile uygunluğu				
2.	Slaytta dikkat çekicinin uygun yerde kullanılması				
3.	Metin, yazım ve dilbilgisi kurallarına uygun olması				
4.	Paragrafların anlatılmak istenen temayı özetlemesi				
5.	Akıcı ve anlaşılır dil kullanılması				
6.	Slaytlardaki satır sayılarının fazla olmaması				
7.	Slaytlarda, konu başlığı, slayt numarası olması				
8.	İçeriğin konu anlatımı, örnek, soru biçimine göre düzenlenmesi				
9.	Yararlanılan kaynakların son slayta yazılması				
10.	Yazı büyüklükleri yansızdan okunabilir ölçüde olması				
11.	Hedef kitleye uygun tasarım seçilmesi				
12.	Paragrafların (mümkün olduğunca) madde işaretleri ile başlaması				

Kavram Haritası Değerlendirme Formu

Materyalin Adı/Başlığı :			
Hedef Kitle	:	Hazırlayıcısı	:
Maliyet	:	Konu Alanı	:
Materyalin Özellikleri :			

	Ölçütler	UYGUNLUK DÜZEYİ			
		Çok İyi	Kabul edilebilir	Zayıf	Açıklamalar
1.	Ana kavramın haritada dikkat çekici bir şekilde yerleştirilmesi				
2.	Ana kavram büyük harflerle dikkat çekici yazılması				
3.	Ana ve alt kavramlar arasında hiyerarşik bir düzenleme olması				
4.	Aynı hiyerarşik düzeydeki kavramlar arasında renk, büyüklük vb. açısından bütünlük olması				
5.	Kavramlar arasında anlamlı ilişkiler olması				
6.	Kavramlar arasında bağlar olması				
7.	Kavramlar arasındaki bağların yönlerinin belirtilmesi				
8.	Kavramlar arasındaki bağların yönlerinin merkezden uçlara doğru olması				
9.	Kavramlar arasında, iki kavramı bağlayan fiil veya bağlaçlar yer alması				
10.	İki kavramı bağlayan fiil veya bağları 3. kişinin anlayabilmesi				
11.	Çapraz bağlantıların uygun kullanılması				
12.	Örneklere yer verilmesi				
13.	Yeterince detay içermesi				
14.	Kavramların olabildiğince görsel öbjeler ile birlikte haritada yer alması				

Eğitim Yazılımı Değerlendirme Formu

Materyalin Adı/Başlığı :			
Hedef Kitle	:	Hazırlayıcısı	:
Maliyet	:	Konu Alanı	:
Materyalin Özellikleri :			

	Ölçütler	UYGUNLUK DÜZEYİ			
		Çok İyi	Kabul edilebilir	Zayıf	Açıklamalar
1.	Dilin, açık, öz ve anlaşılır olması				
2.	Renk, ses ve grafiklerin uygun olması				
3.	Dikkat çekici ve kısa bilgi veren başlık sayfasının yer alması				
4.	Yönerge sayfasının açıklayıcı olması				
5.	Eğitim yazılımına kullanıcı girişi ile erişilmesi				
6.	Yazılımın başında hedeflerin bulunması				
7.	Yazılımda öğrenci kontrolüne yer verilmesi				
8.	Anahat düzeni ile konu başlıklarının verilmesi				
9.	Yazılımda yer alan butonlar, hiperbağlar ve görsel objelerin tüm sayfalarda bütünlük sağlaması				
10.	Bilginin sunulmasında metnin yanısıra görsel öğelere de yer verilmesi				

11.	Bilginin sunulmasında metnin yanısıra işitsel öğelere de yer verilmesi				
12.	Yardım sayfasının açıklayıcı olması				
13.	Giriş, yönerge, yardım, hızlı erişim vb. sayfalarına her sayfadan ulaşılabilir olması				
14.	Kullanıcı isteğine göre detaylı bilgi verilmesi				
15.	Öğrenci ile etkileşimi geliştirecek ortamların bulunması				
16.	Geri bildirim etkili olması				
17.	Değerlendirme araçlarının öğrenciyi öz-değerlendirmeye teşvik etmesi				
18.	Kullanıcı kontrolü ile çıkış sağlanması				
19.	Kullanıcı kaldığı yerden yazılıma başlayabilmesi				
20.	Yazılımın kullanım kolaylığının olması				
21.	Yazılımın yüklenmesi, her ortamda çalıştırılması gibi teknik özelliklerinin kullanıma uygun olması				

Öneriler :

Değerlendiren :

Tarih:

Kaynaklar:

- Boyle, T. (1997) Design for multimedia learning, Prentice-Hall.
- Demirel, Ö. ve Yağcı E. (2007). "Eğitim, Öğretim Teknolojisi ve İletişim". Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, (Editör: Ö. Demirel & E. Altun) Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Fer, S., Öğretim Tasarımı. Ankara: Anı Yayıncılık, 2008
- Seels, B., Glasgow, Z. (1990). Exercises in Instructional Design, OH: Merrill
- Seferoğlu, S. S. (2006). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. Ankara: [Pegem](#) A Yayıncılık.
- Yalın, H. İ. (2005). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Yanpar, T. (2005). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayıncılık.

Forum

- “Öğrencilerinizi bir sınav yaptınız. Sınıfta yaptığınız gözlemlerden ve sözlü sorularınıza verilen yanıtlardan başarılı olarak gözlemlediğiniz öğrencilerinizin sınav sonuçlarına baktığınızda beklediğiniz başarının çok altında notlar aldığını gördünüz. ”
- Bu problemin tespiti için “Sınav Değerlendirme Formu” oluşturunuz.